

סדר נזיקין | מסכת בבא בתרא קע"ג- מסכת סנהדרין דף ד'
פרשת וישב | י"ד- כ' בכסלו תשפ"ה (21-15 לדצמבר 2024)

אחינו כל בית ישראל
הנתונים בצרה ובשביה
העומדים בין בים ובין ביבשה
המקום ירחם עליהם
יוציאם מצרה לרוחה
ומאפלה לאורה
ומשעבוד לגאלה
השתא בעגלא ובזמן קרוב
ונאמר אמן

להצלת חיילי צה"ל, השבת החטופים, רפואת הפצועים וחזרת המפונים לביתם

דף קע"ג: שטרי חוב

המשנה מספרת על אדם שנטה למות, ולפני מותו הוא קרא לבנו ואמר לו כה: במשך השנים הלוייתי כסף לאנשים רבים וברשותי שטרי חוב המעידים על כה, אולם באחד המקרים פרע לי אחד מן הלויים את החוב, וסמך עלי שאני לא אשוב ואתבע ממנו את חובו באמצעות השטר. אבל, לצערי הרב, כבר אינני זוכר מי הוא אותו לווה. אחרי שנספטר האב פנה הבן לבית הדין, ושם נאמר לו שהוא לא יכול להשתמש בכל השטרות שאביו הוריש לו, שמהם כל אחד מהם הוא השטר שכתב נפרע. עם זאת, בכל זאת קימת אפשרות שהבן יוכל לגבות את אחד משטרי החוב - הכיצד? במשנה נאמר שאם הבן מוצא שני שטרי חוב מאדם אחד, הוא לבטח יוכל לגבות ממנו אחד מהם, שהרי רק שטר אחד נפרע, ובדאי אותו אדם חייב לפחות הלוואה אחת.

דף קע"ד: ערבות על הלוואה

ערב הוא אדם שמוכן להחזיר את החוב של הלווה למלוה אם הלווה לא יכול להחזיר את ההלוואה. במקרה שכזה המלוה פונה אל הערב ומבקש ממנו להחזיר את ההלוואה, מכיון שהוא קיבל על עצמו ערבות להלוואה זו. בדף זה בתלמוד, אומר רב הונא כה: "אמר רב הונא - הלווה ואני ערב, הלווה ואני פורע, הלווה ואני חייב, הלווה ואני גותן - כולן לשון ערבות הו". אם הערב בא למלוה ואומר לו: תלוה בבקשה כסף לפלוני ואני ערב, או פורע, או חייב, או גותן - כל הלשונות הללו הן לשונות של ערבות, והמשמעות היא שאם הערב השתמש במילים הללו - שהוא אכן קיבל על עצמו להיות ערב להלוואה, ושעליו יהיה להחזיר את הכסף למלוה אם הלווה לא יוכל לעשות זאת.

דף קע"ה: "מלוה בשטר" - "מלוה על פה"

פעמים אחדות למדנו שנסכיו של הלווה משתעבדים אל המלוה, ומעתה אפלו הלווה מכר אותם - יכול המלוה לגבות מהם (בתנאי שהיו אלה קרקעות, ובתנאי שאין ללווה נכסים אחרים). המשנה בדף זה אומרת, שהלכה זו תקפה רק ב"מלוה בשטר" - הלוואה שכתב עליה שטר חוב, אבל ב"מלוה על פה" - הלוואה שלא נכתב עליה שטר חוב, אין המלוה יכול להוציא נכסים מיד הלקוחות. למה? נחלקו אמוראים בדבר. במאמר זה נלמד דעה אחת ובמאמר הבא נלמד את שיטת הדעה החולקת. לדעת האמורא עלאי, מדין תורה נכסי הלווה משתעבדים גם בהלוואה בעל פה, אבל חכמים עמדו ובטלו שעבוד זה, כדי שאנשים שקנו קרקעות לא יפסידו את כספם במפתיע, אם פתאום יופיע בעל חוב ויגבה אותן מהם. חשש זה אינו קיים במלוה בשטר, כי מטבע הדברים הלוואה זו מתפרסמת לכל, שהרי הלווה, המלוה והעדים הולכים לסופר לכתוב את השטר והכל יכולים להיזהר.

מן התלמוד

סדר נזיקין, סדר נזיקין, מסכת סנהדרין ג'

רב אחא בריה דרב איקא אמר: מדאורייתא חד נמי כשר, שנאמר (ויקרא י"ט, ט"ז) בצדק תשפוט עמיתך, אלא משום יושבי קרנות. אטו בתלתא מי לא הוו יושבי קרנות? - אי אפשר דלית בהו חד דגמיר.

אטו בתלתא - האם בשלושה מי לא הוו - האם לא יהיו דלית בהו חד דגמיר - שאין בהם אחד שלמד

כל הכבוד לכל הלומדים החתומים - סייחתם סוכת הכהה התרא!

הסבר: רב אחא בנו של רב איקא אמר שמהתורה, גם דין אחד כשר לדון בדיני הודאות והלוואות, שנאמר "בצדק תשפוט עמיתך" - לשון יחיד. אולם חכמים תיקנו שיהיו שלושה דיינים, כדי שהדין לא יהיה יושב קרנות - בטלן שאינו בקיא בהלכה; וכאשר יושבים שלושה דיינים, אי אפשר שלא יהיה בהם אחד שלמד קצת תורה.

תפילה לשלום חיילי צה"ל:

מי שברך אבותינו
אברהם יצחק ויעקב,
הוא יברך את חילי צבא ההגנה לישראל
ואנשי כחות הבטחון,
העומדים על משמר ארצנו וערי אלהינו,
מגבול הלבנון ועד מדבר מצרים,
ומן הים הגדול עד לבוא הערבה
ובכל מקום שהם, ביבשה באויר ובים.
יתן !! את אויבינו הקמים עלינו
נגפים לפניהם!
הקדוש ברוך הוא ישמר ויציל את חילינו
מכל צרה וצוקה, ומכל נגע ומחלה,
וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם.
ידבר שונאינו תחיתיהם,
יעטרם בכתר ישועה ובעטרת נצחון.
יקים בהם הפתוב:
"כי !! אלהיכם ההלך עמכם,
להלחם לכם עם אויביכם להושיע אתכם".
ונאמר: "אמן".

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי המנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם:	16:04	ישראל ת"א:	16:17
ניו יורק:	16:12	גרמניה:	16:55
כניסת שבת:	17:20	כניסת שבת:	17:21
יציאת שבת:	17:18	יציאת שבת:	17:21

★ | מן ההסטוריה

ההתיישבות בגליל

עם תחילת ההתיישבות הציונית בארץ ישראל החלה הקמת יישובים בגליל. הוקמו היישובים מטולה, כפר גלעדי ותל חי שהיוו אחיזה יהודית במקום. בעקבות מאורעות תל חי נערכו דיונים בין בריטניה לצרפת, שבסופם נכלל השטח בתחום המנדט הבריטי.

בשנות ה-30 וה-40 הוקמו באזור קיבוצים ומושבים כדי ליצור ריכוז התיישבות שיבטיח את השליטה בו, והאזור אכן נכלל בשטח המדינה היהודית שבתוכנית החלוקה.

לאחר קום המדינה הוקמו מספר יישובים נוספים, בהם העיר קריית שמונה. עד כיבוש הגולן במלחמת ששת הימים ספג האזור פגיעות קשות מצד סוריה. בשנים שלאחר מכן הוא נפגע לא אחת מכיוון לבנון, הן בחדירות מחבלים והן בהתקפות קטיושות ומרגמות.

יישובי הגליל (Wikipedia)

מתפללים

דני בן ה-16 למד בכיתה י', והיה העורך של העיתון הבית ספרי. בעיתון היו מדורים שונים, ובין היתר היה בו מדור של סאטירה. תלמידים בתיכון שלחו לו למדור הזה כל מיני חומרים משעשעים, ובין החומרים היו גם 'ירידות' ו'צחוקים' על מורים, וקריקטורות מצחיקות שלהם. דני כעורך העיתון, התלבט האם מתאים להכניס למדור הזה את החומרים הללו.

מצד שני:

עם כל הכבוד למדור סאטירה, עדיין צריך לשמור על כבוד המורים. מכיוון שבהחלט ייתכן שיהיו מורים שיעלבו מהמדור ויקבלו את זה בצורה לא נעימה וקשה, הרי שזה יהיה לא ראוי לפרסם חומרים על המורים, גם אם זה מדור סאטירה.

מצד אחד:

זה מדור סאטירה, שידוע כמדור שאמור לשעשע ולהצחיק, ולכן גם המורים יקבלו את הדברים ברוח טובה, 'זרמו' עם הענין, והמדור יוסיף קצת רוח קלילה ושובבה לעיתון, שיש בו מדורים אחרים 'כבדים' ורציניים יותר.

מה דעתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה 'התפלפלתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ונפרסם אותה אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שווים

📍 | על המפה \ ישיבת ההסדר בקריית שמונה

ישיבת ההסדר קריית שמונה נוסדה בשנת 1977 על ידי הרב צפניה דרורי בעידוד הרב צבי יהודה קוק. באותה תקופה ספגה קריית שמונה מטחי קטיושות וחדירות מחבלים, והישיבה הוקמה בין היתר כדי לחזק את המקום. תלמידי הישיבה לוקחים חלק בפעילויות חסד והתנדבות בעיר, במסגרת ארגון "קו לחיים", בחלוקת מזון לנזקקים ובסיוע כספי. כמו כן הם חונכים ילדים מהאזור ומכינים אותם לבר המצווה, וכן לומדים עם תלמידים צעירים את התלמוד הישראלי. ראשי הישיבה בצד הרב דרורי היו הרב אפרים שחור ז"ל הרב ישראל קירשטיין. התלמידים משרתים בצבא במסגרת ההסדר ובוגרי הישיבה עוסקים בכל תחומי ומקצועות החיים ברחבי המדינה. במלחמת לבנון הראשונה נפלו שישה תלמידים בקרבות שריון בלבנון, ובמלחמת לבנון השנייה המשיכו התלמידים בלימודם תוך סיוע למערך הרוחה בעיר.

הרב צפניה דרורי (Wikipedia)

👤 | מי אני?

1. ספר ילדים שכתב אורי אורבך.
2. מסופר בו על איש בשם אלכס העוסק בתיקון חלומותיהם של אנשים.
3. אור על ידי שיי צ'רקא.
4. נבחר לרשימת הספרים האהובים ב"מצעד הספרים הארצי" של ילדי ישראל לשנת 2010.

„טוואנטז אלטאג, טאג“

4260	3930	3880	3828	3728	3408	3340	2934	2883	2448	2448	2238	1948	0				
495	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	-352 הקמת ביהמ"ק ה-2	-560 אסתר המלכה	-422 חורבן ביהמ"ק ה-1 גלות בבל	חונת ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	דבורה הנביאה	מתן תורה	-1311 יציאת מצרים	אפרים ומנשה	-1521 בניי במצרים	-1812 אברהם אבינו / שרה	-3760 בריאת העולם

התלמו חתימה לתיקון

...לוחו לוחו, טוואסם ולטג
 טאסח, לואג, "טט טיט, ולח אסם", "טוואסגטש ולטט",
 "לוחו ולטוואג, "טפום"
 "סיגטו סוטגאג, לוחו טטט טטט"
 "ל,ג, טטטו ולוא"

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

- 1 מי הדמות שבציור?
- 2 מה היה תפקידו הציבורי?
- 3 מה היה עיסוקו המקצועי שנים רבות?
- 4 איזה ספרים ידועים הוא כתב?

חמד של מושג

מינהל החינוך הדתי, הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

והדרת פני זקן

התורה מצווה "והדרת פני זקן". הכוונה היא שיש לנהוג בכבוד ובהידור כלפי הזקנים, לקום לפניהם כאשר הם מגיעים, וכל מה שקשור לשמירה על כבודם. חכמים פירשו ש"זקן" פירושו גם חכם, גם אם אינו זקן בשנים, ודרשו את המילה זקן כנוטריקון "זה קנה חוכמה".

5780 ה'תש"פ	5778 ה'תשע"ח	5727 ה'תשנ"ז	5708 ה'תש"ח	5707 ה'תש"ז	5699 ה'תרצ"ט	5657 ה'תר"ץ	5323 ה'רמ"ג	5260	5258	4900	4800	4650	4260	
2019 שנת סיום הש"ס ללומדי הדף היומי	2017 70 שנה למדינה	1969 הרב אריה לויין	1967 מלחמת ששת הימים	1948 הקמת המדינה	1947 מלחמת העצמאות	1939 שואה	1897 הרצל	רבי יוסף קארו	1500 העת החדשה	1492 גירוש ספרד	הרמב"ם	רש"י	רבי סעדיה גאון	510 ימי הביניים תקופת הראשונים

סדר זיקין | מסכת בבא בתרא, דף קע"ו - מסכת סנהדרין, דף ב' - ד'

דף קע"ו: שעבודא דאורייתא?

בדף הקודם למדנו את שיטתו של עולא שטמדין תורה נכסי הלונה משתעבדים למלוה, בכל סוג של הלואה, בין בשטר ובין בעל פה, והמלוה רשאי לגבות קרקעות מאנשים שקנו אותן מיד הלונה. לשיטתו, חכמים עמדו וביטלו את השעבוד על הלואה בעל פה. דעה זו מכונה "שעבודא דאורייתא" - השעבוד הוא מדין התורה. רבה חולק וסובר "שעבודא לא דאורייתא" - לשיטתו מדין תורה אין חל כל שעבוד, שבאמצעותו אפשר לגבות נכסים מיד לקוחות, ורק חכמים תיקנו כן, מפני שהם חששו שאיש לא ירצה להלוות לחברו כספים, שמא הלונה ימכור את כל נכסיו ולא יהיה למלוה מהיכן לגבות את החוב. רבה סובר שהחכמים תיקנו כן רק במלוה בשטר - המתפרסם, ולא במלוה על פה, כדי שלא להפסיד את הקונים את הקרקע.

מסכת סנהדרין

דף ב': מסכת סנהדרין

מסכת סנהדרין עוסקת בהלכות הקשורות לדינים: מי ראוי להיות דין; כיצד בית דין צריכים לנהוג בעת דיון; דיני עונשין - יש עבירות שהתורה קבעה שהעובר עליהן נענש בידי בית דין של מטה והמסכת מפרטת בענין זה; באיזה אופן בית דין חוקרים את העדים אם עדותם נכונה, ועוד. רבי מנחם בן שלמה - "המאירי" - כותב שסדר זיקין מכונה בפי חז"ל "ישועות" מפני שהוא עוסק בהלכות שיש בהן ישועה, למשל, דיני ממונות הם ישועה, כי באמצעותם ניצל אדם מיד גזלו, כמו כן מינוי דינים הוא ישועה, כי הם מזהירים ומונעים מהעם לעבור עבירות, ובכך הם מושיעים אותם.

דף ג': מספר הדינים אינו זוגי

המשנה אומרת שדיני ממונות נידונים בפני שלושה דינים. רבא אומר שדיני ממונות הם למשל ויכוחים על הלואה, או ויכוחים על מקח וממכר. גם דיני גזלות, ודיני זיקין נידונים בפני שלושה דינים. הגמרא קובעת כלל שלעולם מנין דיני בית הדין צריה להיות מספר בלתי זוגי. מפני שכל עוד מנין הדינים בלתי זוגי, לעולם אפשר להכריע את הדין על פי רוב, שכן קובעת התורה: "אחרי רבים להטות", יש להטות - לקבוע את הדין - על פי דעת רוב הדינים. אבל אם יהיו שני דינים עלול להיוצר מצב של חוסר הכרעה, אם אחד יאמר כן ואחד כן.

דף ד': "זריקה"

אחת העבודות החשובות בקורבן היא "זריקה" - זריקת הדם על המזבח. אחרי הזריקה הקורבן נתקבל בראונו, ובעל הקורבן יצא ידי חובתו. העבודות הנעשות מאן ואילך בקורבן הן למצוה בלבד, אך אינן מעכבות את פשרות הקורבן. כמה זריקות זורקים מדם הקורבנות? מדם קורבן חטאת זורקים ארבע זריקות, מדם עולה, אשם ושלמים - שתיים, ויש גם קורבנות שזורקים מדמם פעם אחת בלבד, למשל קורבן פסח.

דבר תורה

יעקב אבינו לא ידע שיוסף חי ונמצא במצרים, ולכן במשך כל אותם שנים היה שרוי באבל ובצער גדול. לעומת זאת, יוסף דווקא הלך ונדל במצרים עד שהפך להיות מנהל ביתו של פוטיפר. על מראהו של יוסף באותם הימים אומרת התורה שהיה - "יפה תואר", ובמדרש מוסבר שיוסף היה "מסלסל בשער" ומיפה את עצמו. הקב"ה לא ראה לטובה את זה שיוסף מתעסק בעצמו בזמן שאביו שרוי בצער ובאבל ועל כך ממשיך המדרש ואומר: "אמר הקב"ה אביך מתאבל ואתה מסלסל בשערך - אני מגרה בך את הדוב". בכל מצב בו נמצא אדם עליו לזכור את מקומם של אחרים ולהיות שותף בצערם ובכאבם, גם אם לו באופן אישי טוב. דווקא מתוך שותפות בצערם של אחרים יזכה גם האדם עצמו לסיעתא דשמיא ולהצלחה בכל אשר יפנה.

חידה!

למדנו על ערב וערבות. זהו את האישים הבאים בתנ"ך:

1. קיבל על עצמו ערבות לאחיו, להחזיר אותו בשלום לביתו

--	--	--	--	--	--

2. התחייבו לצאת לפני אחיהם בני ישראל למלחמה עד לניצחון

3. נשלח על ידי אביו לקחת את "ערבותיהם" של אחיו

--	--	--	--

(ג'ול' לאו אואל זכ' י'לוטי: תלמודא)

שאלות השבוע

1. כיצד כינו חז"ל את סדר זיקין?
2. מדוע מספר הדינים חייב להיות לא זוגי?
3. איזו "זריקה" הייתה בבית המקדש?

בין הפותרים נכונה תיער הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העלון עליו אתם עונים. *בפיקוח רואה חשבון

